

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

HØRING - FORSKRIFT OM BEMANNINGSFORETAK / VIKARBYRÅ

Vi viser til departementets brev av 10.10.07 vedlagt høringsnotat vedrørende forskrift om bemanningsforetak.

Forslaget til forskrift tar utgangspunkt i Ot.prp. nr. 56 (2006-2007) der departementet som ett av tiltakene mot sosial dumping foreslo at det ble innført regler om godkjennings- og kontrollordning for bemanningsforetak. Bakgrunnen for forslaget er behovet for å få bedre oversikt over aktørene i utleiebransjen, og bedre mulighet for kontroll med at lovpålagte forpliktelser overholdes.

1. Generelt

Arbeidstilsynet ser positivt på departementets initiativ til en regulering av utleiemarkedet for arbeidskraft. En ordning med melde- og registreringsplikt for alle virksomheter som har som formål å drive utleie av arbeidstakere i Norge, vil bidra til å skaffe Arbeidstilsynet en bedre oversikt over, og en bedre mulighet til, å føre tilsyn med den utstrakte bruk av formidling av blant annet utenlandske arbeidstakere som har funnet sted i de senere år.

Arbeidstilsynet har ved sitt tilsyn kommet over mange varianter av innleie/utleie av arbeidskraft. Enkelte virksomheter utgir seg for å være bemanningsforetak sjøl om de bare formidler arbeidskraft. De tar betalt av arbeidstaker som heller ikke utstyres med arbeidskontrakt.

Arbeidstilsynet har ikke hjemmel til å gripe inn overfor en privat formidling av arbeidskraft, sjøl om formidlingen skjer mot betaling. Forslaget til forskrifter om bemanningsforetak vil ikke nødvendigvis forhindre at slikt fortsatt vil skje. Likevel, som departementet anfører i høringsnotatet må man i tvilstilfeller foreta en skjønnsmessig helhetsvurdering med utgangspunkt i de reelle forhold om vi står overfor et bemanningsforetak eller ikke.

Vi antar at det først og fremst vil være den seriøse del av utleiemarkedet som vi nå får kontrollmuligheter overfor. De mest useriøse vil vel neppe forholde seg til regelverket, men slik vil det vel alltid være.

Arbeidstilsynet ville ha stor nytte i det daglige tilsyn dersom bemanningsforetakene var forpliktet til på forespørsel å oppgi til Arbeidstilsynet hvor de formidlet arbeidstakerne. Vi ville da om ønskelig på en helt annen måte enn i dag kunne målrette vårt tilsyn mot virksomheter som har leid inn arbeidstakere som er lønnet fra bemanningsforetak i strid med allmenngjøringsforskrift og utlendingsforskrift. Det bør derfor tas inn en bestemmelse som klargjør at Arbeidstilsynet har denne retten til å kreve opplysninger.

Arbeidstilsynet er i utkastet til forskrifter utpekt som mottaker for meldinger fra de virksomheter som skal drive utleie av arbeidskraft, samt opprette og føre register over bemanningsforetak som

har oppfylt sin meldeplikt. Sjøl om slike oppgaver i utgangspunktet ligger utenfor Arbeidstilsynets kjerneområde, har vi forståelse for at disse oppgaver tillegges tilsynet, da vi fra før er tillagt en rekke oppgaver for å bekjempe sosial dumping.

Som påpekt i høringsnotatet, vil det for Arbeidstilsynet medføre et økt ressursbehov for å ivareta de oppgavene som foreslås tilført. Sjøl om det tas sikte på å innføre en gebyrordning, vil det være usikkert hvilke økonomiske konsekvenser ordningen vil ha for Arbeidstilsynet. Dette spørsmål vil vi eventuelt måtte komme tilbake til.

2. Forskriftens struktur

Når det gjelder rekkefølgen på de ulike bestemmelsene, henger § 2 og § 4 sammen da § 2 regulerer hvilke krav som gjelder for registrering generelt og § 4 omhandler hva som gjelder for bemanningsforetak fra et annet EØS-land. Det bør derfor vurderes å slå sammen bestemmelsene slik at § 4 blir § 2 annet ledd, eventuelt blir ny § 3.

Vi vil også bemerke at gebyrbestemmelsen i § 8 står i nær sammenheng med § 5 om opprettelsen av register og således kanskje bør komme direkte etter § 5.

3. Kommentarer til de enkelte bestemmelser

Vi har ingen merknader til §§ 1-5, 7-8,10-11.

Til § 6:

I § 6 foreslås det at registrerte bemanningsforetak hvert år innen 31. januar skal sende melding til Arbeidstilsynet om at foretaket fortsatt fyller kravene til meldeplikt etter § 3.

Arbeidstilsynet er noe i tvil om en slik årlig meldeplikt er hensiktsmessig. Etter vår oppfatning bør meldeplikten gjelde dersom det skjer endringer som har betydning for meldeplikten etter § 3, for eksempel opphør av virksomhet. Det samme gjelder for endringer i Foretaksregisteret, jf Foretaksregisterloven § 4-1 annet ledd. For øvrig antar vi at det sjelden skjer endringer som har betydning for retten til å kunne drive virksomhet i Norge. Registeret vil derfor ha stor grad av troverdighet uten en årlig ”oppdatering”.

Det vil dessuten bli en ikke ubetydelig arbeidsbyrde for Arbeidstilsynet å følge opp hvert år at den enkelte registrerte virksomhet har meldt fra, og ikke minst følge dette opp med eventuelt varsel om sletting.

Dersom bestemmelsen beholdes uendret, vil konsekvensen av ikke å sende årlig melding være at foretaket blir slettet. ”Kan bli slettet” i bestemmelsens annet ledd første setning bør således erstattes med ”vil bli slettet.”

Til § 9:

§ 9 gir bestemmelse om at innleie av arbeidstaker kun er tillatt fra foretak som er registrert som bemanningsforetak. Arbeidstilsynet er tillagt myndighet til å føre tilsyn med at innleie skjer i overensstemmelse med reglene.

Vilkårene for innleie og utleie av arbeidskraft er regulert i arbeidsmiljøloven §§ 14-12 og 14-13. Arbeidstilsynet har imidlertid ikke påleggskompetanse i forhold til disse bestemmelsene, jf arbeidsmiljøloven § 18-6 (1). Det kan således stilles spørsmål om et tilsyn som foreslått harmonerer med at vi ikke skal føre tilsyn med om vilkårene for utleie i henhold til arbeidsmiljøloven foreligger. Vi kan likevel ikke se at de nye oppgavene som forskriften pålegger Arbeidstilsynet vil være problematiske å utføre.

Det framgår av utkast til endring av arbeidsmarkedsloven § 27 at det i forskrift kan fastsettes vilkår for tilsyn både med utleievirksomhet og tilsyn med innleie. Forslaget til forskrift gir anvisning på at Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med at innleie av arbeidstaker skjer i henhold til regelverket. Vi er imidlertid i tvil om forslaget til forskrifter gir Arbeidstilsynet sanksjonsmidler mot utleier. Dersom dette ikke er tilfelle, vil virksomhetene kunne fortsette sin utleievirksomhet, mens Arbeidstilsynet kun kan reagere overfor innleier. Ettersom det er utleier som hovedansvaret for det ulovlige forholdet, bør det foreligge klar hjemmel til sanksjoner også mot utleier for å hindre at han fortsetter den ulovlige utleievirksomheten.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Ingrid Finboe Svendsen
direktør
(sign.)

Gaute Ivar Bjøru
avdelingsdirektør, Lov og regelverk
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.